

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

“høringsportalen”

Vår saksbehandler

Kopi til

Vår dato
14.9.2026

Vår referanse

Deres referanse
26/1937

Høring - Forslag om omlegging av barnetillegget til uføretrygd

Vi viser til høringsnotat av 24. juni 2026 fra AID om overnevnte.

Bakgrunnen for forslaget

Forslaget innebærer å legge om barnetillegget til uføretrygd i folketrygden til et universelt og standardisert barnetillegg fremfor dagens behovsprøvd barnetillegg. Ytelsen reduseres fra et behovsprøvd barnetillegg på inntil 0,4 G til et universelt på 0,15 G. Barnetillegget vil da bli likt med det man får ved AAP og dagpenger. Det har ikke innsparende effekt.

Endringen begrunnes i forenkling og styrking av arbeidslinja og innebærer en avveining mellom inntektssikring og arbeidsinsentiver. Forslaget henger også sammen med endringen av inntektsgrensen for uføre som fra i år økes fra 0,4 G til 1 G (forutsatt ufør i 2 år).

Forslaget er beskrevet å være budsjettneuttralt på innføringstidspunktet. Det foreslås en overgangsregel på 3 år for personer som i dag mottar behovsprøvd barnetillegg. Forslaget slår ulikt ut for ulike grupper. Mest negativ effekt har forslaget for grupper med mange barn og/eller lav inntekt og eneforsørgere.

Høringsnotatets kap. 5.4 beskriver gjennom typeeksempler for inntekt 4,5 G, virkninger for den enkelte mottaker. Dagens regler med behovsprøving sammenliknes med det foreslåtte standardiserte. Eksemplene viser en endring i prosent av tidligere inntekt etter skatt slik:

- fra 70,3 pst. av tidligere inntekt med dagens behovsprøving til 73,2 pst. med forslaget for par der begge er uføre og har ett barn, dvs. økning
- Med to barn går endringen fra 73,5 pst. til 76,1 pst., dvs. økning
- For en enslig med ett barn går nivået fra 78 pst. til 73,2 pst., dvs. nedgang
- For enslig med to barn går nivået fra 85,8 pst. til 76,1 pst., dvs. nedgang
- For enslig ufør med offentlig tjenstepensjon og ett barn går nivået fra i dag 84,4 pst. til 84,2 pst. med standardisert tillegg, dvs. nesten likt
- Dersom det legges til inntil 1 G i arbeidsinntekt ved siden av uføretrygd går nivået fra i dag 89,7 til 92,6 pst. av tidligere inntekt for en enslig med ett barn, dvs. økning

Typeeksemplene over bekrefter at utslagene kan være ganske store for enkelte grupper, men forholdsvis små endringer i prosent for andre store grupper.

Departementet beskriver følgende utfordringer med dagens barnetillegg:

- Kompliserte og uforståelige utslag av egen inntekt eller ektefelles inntekt, som kan begrense og skape usikkerhet ved vurdering av økt arbeid. Dette er ikke i tråd med arbeidslinja
- Svært høy kompensasjon ved mange barn, som også reduserer arbeidsinsentivene
- Effekten av den nylig innførte 1 G som fribeløp får mindre utslag for de som har behovsprøvd barnetillegg

Vi merker seg også pkt. 3.9 i høringsnotatet som viser urimelige og nesten uforklarbare utslag av dagens regler. En endring synes nødvendig.

Unio støtter omleggingen til et standardisert barnetillegg

Etter en samlet vurdering finner Unio å støtte omlegging til et standardisert barnetillegg til folketrygdens uføretrygd. Vi er enige i at kompleksiteten i regelverket gjør det svært krevende for den enkelte å sette seg inn i hvordan inntekt ved siden av uføretrygd påvirker selve barnetillegget, samtidig som også ektefelle/samboers inntekt og tjenstepensjon påvirker barnetillegget. Inntektsbegrepet er også ulikt for selve uføretrygden og barnetillegget.

Vi er også enig i at forslaget trolig styrker arbeidslinja for de uføre som har eller får restarbeidsevne. Notatet beskriver enkelte situasjoner der personer får mer i uføretrygd med barnetillegg enn tidligere inntekt. Særlig uføre med mange barn kan ha utfordringer med å se motivasjon ved evt. arbeidsinnsats, nettopp pga. behovsprøvingen.

Unio mener likevel at høringsnotatet mangler problematiseringen knyttet til at de fleste uføre faktisk ikke har noen restarbeidsevne, og dermed ikke kan motiveres av muligheten til å ha inntekt ved siden av uføretrygd eller komme tilbake i arbeid/evt. økt stilling ved delvis uføre. På den annen side er ikke alle uføre 100 pst. uføre og en helsesituasjon kan endre seg over tid. Mobilisering fra grupper som er uføre, med krav om at de burde få en høyere

fribeløp enn 0,4 G og som har resultert i endringen til 1 G fra 2026, indikerer at for noen finnes det en restarbeidsevne.

Vi vektlegger også at reformen av uføretrygd og uførepensjon fra tjenstepensjon fra 2015 ikke har hatt den ønskede effekt knyttet til at det skulle lønne seg å arbeide også for uføre. Vår erfaring har vært at lavt fribeløp, strenge avkortingsregler og kompleksiteten i regelverket har vært til hinder for dette. Barnetillegget i uføretrygden kan være ett av elementene i dette. Et enklere regelverk for barnetillegg er ønskelig, samt enklere formidlete konsekvenser av å prøve seg i arbeid for uføre.

Unio vektlegger også at dagens regler med behovsprøving gjør at barnetillegg fra offentlig tjenstepensjon ofte gir lavere barnetillegg fra folketrygden pga. behovsprøvingen av folketrygdens barnetillegg. Et universelt og standardisert barnetillegg vil ikke gi slike utslag, uføre med offentlig tjenstepensjon vil få barnetillegg i begge ordninger – uten avkorting/behovsprøving. De fleste medlemmer av Unio har offentlig tjenstepensjon og dermed også uførepensjon derfra hvis de er uføre. Vi antar derfor at Unios uføre medlemmer som gruppe kommer styrket ut av regelendringen.

Vi erfarer også en viss mobilisering blant våre medlemmer for at uføre bør ha mulighet til høyere inntekt enn 0,4 G som var reglene frem til 2026. 1 G er det nye fribeløpet/bunnfradraget og som trer i kraft 1. oktober 2026 for de som har vært uføre i 2 år (men med virkning for hele 2026). For at det nylig vedtatte 1 G-fribeløpet skal bli virkning også for uføre med barn, er et standardisert tillegg en hensiktsmessig tilnærming. Slik høringsnotatet forventer, vil endring til standardisert barnetillegg kunne motivere noen til økt arbeid.

Høringsnotatet beskriver at forslaget vil gjøre at mange som i dag har fått avkortet barnetillegg, kommer ut med høyere ytelse etter omlegging til standardisert barnetillegg. Kritikere kan hevde at en omlegging svekker den sosiale profilen, reduserer målrettingen mot familier med størst behov og dermed flytter ytelser fra de svakest stilte uføre til øvrige uføre. Høringsnotatets svar på dette er at arbeidslinja må stå sentralt og at heller andre ytelser i det sosiale sikkerhetsnettet i så fall må dekke opp for de svakest stilte, der utslagene blir størst og som ikke har restarbeidsevne de kan ta i bruk. Unio kan være enig i at det sosiale sikkerhetsnettet ikke alene bør avhenge av barnetillegget i folketrygdens uføreytelse, men at andre ytelser i velferdsstaten må ta en større rolle ift. barnefattigdom.

Unio vektlegger også at det øvrig pensjonssystem er tilpasset arbeidslinja, og at dette også bør reflekteres i barnetillegget til uføretrygden i folketrygden. Behovet for arbeidskraft i bl.a. helsesektoren tilsier at alle sannsynlige virkemidler må prøves ut, også uføres eventuelle restarbeidsevne.

Unio går imot svakere regulering av barnetillegget

Unio kan derimot ikke støtte at uføretrygdens barnetillegg bare skal reguleres med prisvekst etter omleggingen, mens tillegget i dag reguleres med grunnbeløpet (G). Selve uføretrygden skal fortsatt reguleres med G. Vi mener derfor også barnetillegget skal reguleres med G.

Dette begrunner vi med at en langvarig trygdeytelse, som mottas så lenge man har barn under 18 år, bør holde tritt med lønnsutviklingen ellers i samfunnet. Unio mener at grunnene for å gå fra behovsprøvd til universelt barnetillegg ikke tilsier at det er nødvendig å endre reguleringsmetoden. Høringsnotatet beskriver da også at dette vil kunne gi en viss innsparing over tid. Det bør holdes fast ved at omleggingen skal være kostnadsnøytral og at uføre ikke skal tape i reguleringssystemet.

Andre saker

Unio vil i tilknytning til denne høringen også minne departementet på å se nærmere på 80 pst.-regelen – både i offentlig tjenstepensjon og folketrygden (at uføretrygd eller uførepensjon stanser helt hvis arbeidsinntekten din overstiger 80 prosent av det du tjente før du ble ufør). Vi ber også om at man ser nærmere på den såkalte uførefella i offentlig tjenstepensjon (lave uføregrader, der man senere blir mer ufør og taper på dette, noe som kan «motivere» til høyere uføregrader enn strengt nødvendig). Ingen av disse problemstillingene har direkte med barnetillegget å gjøre, men begge problemstillingene har etter vårt syn til konsekvens at delvis uføre ikke nødvendigvis vil stimuleres til å utnytte sin restarbeidsevne og bør derfor revurderes i et arbeidslinje-perspektiv.

Vennlig hilsen

Unio

Jon Olav Bjergene /s/
sekretariatssjef

Erik Orskaug /s/
spesialrådgiver